

Μαντείο Τροφωνίου και σύγχρονη Λειβαδιά 2

Παρατηρήσεις υποκειμενικές,
με συμμετοχή σε αντίστοιχο λάθος.

Μερικοί γλωσσικοί τύποι, όπως **βλάξ**, **πλάξ**, **αλώπηξ**, **κόραξ**, και γενικότερα λέξεις που τελειώνουν σε ξ, αναγνωρίζονται, ή κατατάσσονται, από τους ειδικούς ως Προελληνικοί. Δεν γίνεται να υποστηρίξω ή όχι την εκτίμηση. Στερρούμαι των απαραίτητων επιστημονικών γνώσεων και προϋποθέσεων. Σε προσωπικό όμως ξέσπασμα, μπορώ να χρησιμοποιήσω έναν σύγχρονο, παράγωγο των προηγούμενων τύπο, που είναι αρκούντως κατανοητός ως προς την αντικειμενική έννοια. Είναι ο τύπος, είναι η λέξη: **πανύ-βλάξ**, και **πανύ-βλάκες**. Άριστο παράδειγμα – **απόδειξη**, τέτοιων ανθρώπων, αναγνωρίζεται στο πρόσωπο, και στα πρόσωπα, αρκετών συμπολιτών **Λεβαδέων**. (κατά την υπερβολική χρήση του όρου **Δήμος Λεβαδέων**, από την Δημοτική Αρχή.) Τώρα τί σχέση μπορεί να έχει ένας σύγχρονος **πανύβλαξ** συμπολίτης με τον όρο **Λεβαδεύς {ο καλός Λειβαδίτης}**, είναι αλλουνού παπά Ευαγγέλιο.

Υπάρχουν λοιπόν αυτή την χρονική στιγμή Λειβαδίτες, τόσο πανύβλακες, που έχουν την άποψη ότι, αυτό το τωρινό καθεστώς, αυτή η σημερινή εικόνα, αυτό το σημερινό κατάντημα της ερμηνείας των αρχαίων Ελληνικών Κειμένων, που αφορούν άμεσα, και έμμεσα την Πόλη, και το μοναδικό στην Ελλάδα μνημείο Καταβάσιο – μαντείο του Τροφωνίου, υπάρχουν ξαναλέω τόσο πανύβλακες, που νομίζουν ότι αυτό το θολό τοπίο, θα διαιωνίζεται στο διηνεκές. Παρά λοιπόν τις αρκετές χρόνιες προσωπικές αντιρρήσεις, κυρίως και ευθέως στην Έφορεία Αρχαιοτήτων Βοιωτίας, στην Ακαδημαϊκή Κοινότητα, αλλά και στο «εσωτερικό» μέτωπο, δηλ. την Λειβαδιά όλων των τάξεων και βαθμίδων, τόσο τα στρεβλά, όσο και μερικά προσβλητικά νοημοσύνης προτεινόμενα, και μάλιστα από επίσημους και πτυχιούχους επιστήμονες, δεν σταμάτησαν να διαιωνίζονται.

Απόδειξη: Αυτήν τη στιγμή, (Οκτώβριος 18) στην σχετική Ιστοσελίδα του Δήμου **Λεβαδέων(!)**, οι επί μισθώ; ειδικοί Πολιτισμικοί διαχειριστές της πατρώας αρχαιολογικής κληρονομιάς, παρά το ότι από τον Φεβρουάριο, προς τιμήν τους αρκετές ανακρίβειες διόρθωσαν, από παραδρομή ευελπιστώ, «πληροφορούν» ιθαγενείς και αλλοδαπούς, το εξής:

Το μεσαιωνικό Κάστρο βρίσκεται πάνω στον λόφο του προφήτη Ηλία, 150 μέτρα πάνω από την πόλη της Λιβαδειάς.

Με την ιδιότητα του απλού δημότη ρωτάω: Εκείνος που ισχυρίζεται **αυτό**, αυτός που ισχυρίζεται **εκείνο**, είναι απο την Λειβαδιά; Διαμένει στην Λειβαδιά; ή βρίσκεται εκτός Ελλάδας; Ποιός είναι; Έχει όνομα; Έχει επισκεφτεί αυτό που περιγράφει; Το Κάστρο βρίσκεται στον λόφο του Προφήτη Ηλία; Πήγα στον εν λόγω λόφο, αλλά το Κάστρο δεν το βρήκα.

(ρε μπας και βρίσκομαι στη Χώρα της Αλικής των θαυμάτων,
και δεν τόχω καταλάβει;)

Κι επειδή οι πονηροί, έχουν υπερπερισεύσει σ' αυτήν την Χώρα, προειδοποιώ να μην δικαιολογήσει κάποιος τον λόφο του Κάστρου ως υπώρεια του ψηλότερου βουνού, 'Προφήτης Ηλίας,' γιατί κι αυτός με την σειρά του είναι υπώρεια της δυτικότερης οροσειράς του Ελικώνα. Του όρους Πληροβούνα.

Χώρια που εκείνο το **150 μέτρα πάνω από την πόλη της Λιβαδειάς** δεν αφήνει τέτοια περιθώρια.

Κάποιο άλλο ανορθόδοξο που χρειάζεται διόρθωση, μιά και βρισκόμαστε μέσα στην Πόλη, είναι εκείνες οι «τουριστικές» Πινακίδες, οι οποίες πληροφορούν: ΠΡΟΣ ΠΗΓΕΣ ΚΡΥΑΣ. Ποιόν επισκέπτη πληροφορούν; Τον Λειβαδίτη; Αλλά αυτός γνωρίζει πού είναι η λεγόμενη Κρύα. Μιά τέτοια Οδηγία, ασφαλώς δεν διαφωτίζει κανέναν ξένο. Χώρια που δείχνει και ασέβεια των σύγχρονων, σ' αυτό το ποτάμι με ένα εξαιρετικό θηλυκό όνομα, μεταξύ όλων των «αρσενικών» ποταμών της Χώρας. *(Άμεση λύση θα ήταν ένας φιλότιμος Δημοτικός Σύμβουλος, ή ευαίσθητος ιδιώτης, ο υπογράφων πρώτος, να χρεωθεί δαπάνη ενός ημερομισθίου, και να αναθέσει σε κάποιον, έστω καμικάζι γραφίστα, την διόρθωση ΠΡΟΣ ΠΗΓΕΣ ΕΡΚΥΝΑΣ, 'εν μιά νυκτί' και να μην περιμένει τα γρανάζια του μύλου της Δημοτικής έγκρισης.)*

Βεβαίως το Θέμα: **Αρχαιότητες Λειβαδειάς**, έχει πολλά μέτωπα, και ασφαλώς περισσότερα αναπεπταμένα πεδία ανάπτυξης, αλλ' αυτή η μέριμνα είναι έργο πολλών Πολιτειακών Παραγόντων. Επιγραμματικά θα ήταν δυνατόν να προταθεί πως αν αυτή η Πόλη, δηλ. η Λειβαδιά, βρισκόταν στον Καναδά, την Αυστραλία, ή στις Η.Π.Α. θα ήταν ήδη **Προσκυνηματικός Τόπος**, γνωστός σε όλον τον Κόσμο.....
Πολύ απλά. Απλουστάτα: Στο αρχαίο τέμενος της Λειβαδειάς διασώζονται ζωντανά και εν δυνάμει μνημεία, που έχουν ασύγκριτη και απαράμιλλη Μοναδικότητα.....

Κι επειδή, προς στιγμήν στον αέρα βρεθήκαμε,
ο αδυσώπητος αισθητός Κόσμος
συνεπάγεται **προσγείωση ανώμαλη.**

*

Σχετικά με το αρχαιολογικό παρόν της Λειβαδιάς, απο τους Θηβαίους φωστήρες έρχονται εκπληκτικότερες πληροφορίες, αλλά αυτές τουλάχιστον είναι έγκυρες. Έχουν την σφραγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού!!!

1) Η πόλη της Λιβαδειάς διασχίζεται από τον ποταμό Έρκυνα, του οποίου οι πηγές βρίσκονται στην περιοχή της Κρύας. Η Κρύα είναι ένα φυσικό πάρκο, στην έξοδο φαραγγιού.

2) Μέσα στο φαράγγι υπάρχει σύγχρονο ανοιχτό πέτρινο θέατρο, το οποίο και χρησιμοποιείται για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στο θέατρο οδηγούν τα λιθόστρωτα μονοπάτια, τα οποία έχουν διακλαδώσεις και για περιπάτους μέσα στη φύση.

3) Στην περιοχή αυτή εικάζεται ότι βρισκόταν κατά την αρχαιότητα και το Μαντείο του Τροφωνίου, ένα φυσικό άνοιγμα στη γη, το οποίο δεν έχει ταυτιστεί στους σύγχρονους χρόνους.

4) Στο λόφο του Προφήτη Ηλία, πάνω από την πόλη της Λιβαδειάς, δεσπόζει ο ημίεργος Ναός του Διός Βασιλέως, που χρονολογείται στο β΄ μισό του 3ου αι. π.Χ. Ο ναός δεν ολοκληρώθηκε ποτέ, εξαιτίας των συνεχών πολεμικών συρράξεων και του μεγάλου κόστους, που απαιτούσε η αποπεράτωση του.

Κατά τον Πίνδαρο: **“Τί να πρωτοθαμάξει κάποιος στην αρχαία Θήβα!”**

Όμως στην σύγχρονη Θήβα, η ΘΕΠΚΑ, κρατάει ψηλά και την αναμενόμενη ασχετοσύνη, αλλά και την συνεχιζόμενη ασυγχώρητη κακοήθεια.

(Θα παραθέσω την συνέχεια των στίχων του Κύκνου,
ως απλή τιμή στην ένδοξη Πόλη, έτσι απο σεβασμό,
και για να διατηρήσω την ατμόσφαιρα διαυγή, και καθαρή.)

<ΘΗΒΑΙΟΙΣ ΕΙΣ ΔΙΑ?>

*Α' Ίσμηνόν ἢ χρυσαλάκατον Μελίαν
ἢ Κάδμον ἢ Σπαρτῶν ἱερὸν γένος ἀνδρῶν
ἢ τὰν κνανάμπυκα Θήβαν
ἢ τὸ πάντολμον σθένος Ἑρακλέος
ἢ τὰν Διωνύσου πολυγαθέα τιμὰν
ἢ γάμον λευκωλένου Ἀρμονίας
ὕμνησομεν;
Πίνδαρος*

Απευθυνόμενος λοιπόν στους αρχαιολογικούς επιστήμονες του Νομού Βοιωτίας, και σχολιάζοντας τα προηγηθέντα προτεινόμενα, καταθέτω τα εξής:

- 1) Σας είχα υπενθυμίσει ότι ο όρος **“Κρύα”** είναι κατηγορηματικά της Έρκυνας. Η αδελφή της, με την οποία φέρουν αποκλειστικά θηλυκά επώνυμα, μεταξύ όλων των ποταμών της Χώρας, περιγράφεται ότι **“υπερβάλλει σε ψυχρότητα όλους τους ποταμούς της Ελλάδος, και της λοιπής Ευρώπης.”**
- 2) Επι τέλους διορθώσατε το λάθος συμπέρασμα για «αρχαίο θέατρο με άριστη ακουστική».
- 3) Εδώ εντοπίζεται **Η Ασχετοσύνη**, και **Η Κακοήθεια**. Δέχομαι ότι η εκτίμηση είναι «κατάλοιπο του αμαρτωλού παρελθόντος» αλλά γίνεστε ασυγχώρητοι κάτω από το βάρος ενός Οξύμωρου Φαινομένου. Υπάρχει επίσημη άποψη της Θ’ΕΠΚΑ, που απετέλεσε και διάτρητη σε ανορθόδοξα συμπεράσματα Εισήγηση της αρχαιολόγου κ. Αν. Γκαδόλου, σε Συνέδριο της Ετ. Βιωτ. Μελετών, με τίτλο: Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΝ ΝΑΟ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Πραγματοποιήθηκε στην Λειβαδιά το 2.000. Πρεσβεύει τα εξής:

“το εγχείρημα της ανέγερσης του ναού συμπεριελάμβανε την μεταφορά του κεντρικού σημείου του μαντείου του Τροφωνίου από το άλσος στην ευρύτερη περιοχή του νέου ναού του Διός Βασιλέως και σε ένα καινούριο μαντικό χάσμα με μιά κατασκευή που έμοιαζε όπως την περιγράφει ο Πανσανίας με φούρνο.” (!!!)

Η πρόταση αυτή παρά το ότι «περιστασιακά» αναφέρθηκε, μεγενθύνει την υστεροβουλία που είχε ήδη με αναίδεια διατυπώσει, και με επιπολαιότητα κινούμενος, όσο και από αναλαφρητισμό εμφορούμενος, ο Έφορος Αρχαιοτήτων Βοιωτίας, Βασιλάκης ο Ανωφελής, σε «επιστημονικό» άρθρο με τίτλο:

Το εν Λεβαδεία άλσος και το Μαντείο του Τροφωνίου.

Οι αποδείξεις περί επιπολαιότητας και αναλαφρητισμού του Βασιλάκη, εδώ παραλείπονται. Βρίσκονται ήδη καταχωρημένες, στο Σημείωμα: Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΤΗΝ ΛΕΙΒΑΔΙΑ. site Βοιωτικός Κόσμος.

http://srv-vivl-livad.voi.sch.gr/ePublic/VallasS_NaosDiosVasileosLeivadia.pdf

Όταν όμως το σωτήριο έτος 2018 μ.Χ. η αρμόδια Αρχαιολογική Αρχή του νομού διατυπώνει: **Στην περιοχή αυτή εικάζεται ότι βρισκόταν κατά την αρχαιότητα και το Μαντείο του Τροφωνίου, ένα φυσικό άνοιγμα στη γη, το οποίο δεν έχει ταυτιστεί στους σύγχρονους χρόνους.**

1ον) Όχι απλά ευτελίζει την Επιστήμη, αλλά κυριολεκτικά εξευτελίζει την Ελληνική Παιδεία. Κύριοι της Θ’ΕΠΚΑ δεν έχετε ούτε δικαίωμα, ούτε περιθώρια να γράφετε εκείνο το **“εικάζεται.”** Απλούστατα ο χώρος τον οποίο σεις εικάζετε, βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με εκείνον των πηγών της Έρκυνας. Θάπρεπε λοιπόν να γνωρίζετε την

φράση : *“την μὲν ἡμέραν ἐκείνη διελέχθη περί τὰς πηγὰς τῆς Ἐρκόνης.....ἑσπέρα δ’ ὡς ἐγένετο, ἔλθὼν ἐπὶ τὸ μαντεῖον.....”* και παράλληλα την άλλη φράση: *“ἔστι δὲ τὸ μαντεῖον ὑπὲρ τὸ ἄλσος ἐπὶ τοῦ ὄρους,”* στοιχειώδη στοιχεία, που απαγορεύουν επι ποιή το: **εικάζεται.**

2^{ον}) **ένα φυσικό άνοιγμα στη γη,** Μην παρασύρεσθε απο τον, ελλατωματικῆς γνώσεως της Ελληνικῆς γλώσσας λόγω Ιταλικού πτυχίου, απελθόντα Έφορο. Το **άνοιγμα στη γή,** είναι ορθό, αλλά το **“φυσικό,”** είναι ασφαλώς λάθος. Αντιλέγει στην σαφή περιγραφή του Περιηγητή: *“τοῦ περιβόλου δ’ ἐντὸς χάσμα γῆς ἔστιν, οὐκ αὐτόματον, ἀλλὰ σὺν τέχνῃ καὶ ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον οἰκοδομημένον.....”* Επαναλαμβάνω εδώ το εξής:

Είμαι ένας ερασιτέχνης αρχαιολόγος. Άλλη μιά φορά, **ερασιτέχνης Αρχαιολόγος.** Βρίσκομαι σε ευθεία διαμάχη με **Επιστήμονες.** Αφήνω λοιπόν σ’ αυτούς την εκλογή, για το ποιά απο τις δύο πλευρές, θα έπρεπε να ερυθριά.

Και για να το προκαλέσω ακόμη περισσότερο – άλλωστε μ’ έχουν πρήξει πενήντα χρόνια τώρα – λέω ότι **τέτοιου είδους ανοίγματα στη Γη, γίνονται: “έκ τύχης, είτε εκ τέχνης, εκ του αὐτομάτου, είτε κατά συμβεβηκώς.....”** **Αριστοτέλης.**

3^{ον}) **το οποίο δεν έχει ταυτιστεί στους σύγχρονους χρόνους.** Αυτό δα μας ἔλλειπε. Να έχει αποκαλύψει την θέση του μαντείου του Τροφωνίου, ένας ερασιτέχνης!

Λοιπόν, μπορείτε να μεταφέρετε, να μετακινείτε το περίφημο μνημείο, πότε στη **έξοδο ενός επιβλητικού φαραγγιού,** και πότε σ’ ένα άγνωστο στον αρχαίο Περιηγητή, **κεντρικό σημείο, απο το οποίο τελικά “μετακόμισε” στον λόφο Προφήτης Ηλίας,** αλλά, να είστε βέβαιοι ότι αυτές οι προσπάθειες πλαστογραφίας της Θρησκευτικῆς Ιστορίας της Λειβαδιάς, δεν έχουν μέλλον. Όλες οι Χούντες κάποτε καταρρέουν. Αργά ή γρήγορα αυτές οι κακοήθειες που πρώτιστα προσβάλλουν το ίδιο το Υπουργείο Πολιτισμού, δεν έχουν περθώρια συνέχειας.

Και κάτι τελευταίο. Κάτι σαν απειλή. Το Θέμα **Μαντεῖον Τροφωνίου, και Σύγχρονη Λειβαδιά,** σ’ έναν εύθετο χρόνο θα φτάσει στη **UNESCO.**

Ελπίζω ότι δύο Ωραιές* Κυρίες, οι οποίες παρεμβάλλονται, να αποσοβήσουν την απειλούμενη τελική προσφυγή. Συμβαίνει μετά απο προσωπική γνωριμία, να διατηρώ εντυπώσεις άριστες. Και απο την ευγενέστατη Επιθεωρήτρια Αρχαιοτήτων Κα Κόρκα, και απο την πλέον καταδεκτική Έφορο της ΘΕΠΚΑ, Κα Χαραμή.

(* Ο **Ωραίος** δεν σημαίνει: ο **Όμορφος.** Όπως ίσως μερικοί το ερμηνεύσουν ως ένα είδος κολακείας. Είναι εύλογος χρονικός χαρακτηρισμός.)

Στάθης Βαλλάς

Stathis.vallas@gmail.com